
Miejsca chrztów, urządzenia baptyzmalne
i ceremoniał chrzcielny

Seria monografii naukowych

Wielkopolska kolebką państwa polskiego –
1050. rocznica chrztu Polski

Komitet naukowy serii:

prof. dr hab. Leszek Mrozewicz
prof. dr hab. Andrzej Marek Wyrwa
prof. dr hab. Grzegorz Łukomski
dr hab. Zygmunt Kalinowski
dr Janusz Górecki

Muzeum Pierwszych Piastów
na Lednicy

Poznańskie Towarzystwo
Przyjaciół Nauk

Instytut Kultury Europejskiej
UAM w Gnieźnie

Miejsca chrztów,
urządzenia baptyzmalne
i ceremoniał chrzcielny
od starożytności chrześcijańskiej
do soboru trydenckiego

pod redakcją naukową
Andrzeja M. Wyrwy

MUZEUM
PIERWSZYCH PIASTÓW
NA LEDNICY

Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk
Poznań–Dzieskanowice
2016

MUZEUM PIERWSZYCH PIASTÓW NA LEDNICY

<http://www.lednica.pl>

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK

<http://www.ptpn.poznan.pl>

dystribucja@ptpn.poznan.pl

Główny Redaktor Wydawnictw PTPN

Krzysztof Kurek

Seria:

Wielkopolska kolebką państwa polskiego –

1050. rocznica chrztu Polski

Tom III. Miejsca chrztów, urzędnienia baptyzmalne i ceremoniał chrzcielny
od starożytności chrześcijańskiej do soboru trydenckiego

© by Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, Lednica 2016

© by Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Poznań 2016

Recenzenci:

Adelajda Sielepin CHR, Wojciech Chudziak

Redakcja naukowa:

Andrzej M. Wyrwa

Sekretarz serii:

Danuta M. Banaszak

Tłumaczenie:

Szymon Nowak

Korekta tłumaczenia:

Graham Crawford

Redakcja językowa i korekta:

Hanna Kossak-Nowocień

Projekt okładki serii i obwoluty:

Mirosław Adamczyk

Publikacja finansowana ze środków

Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy

ISBN 978-83-7654-390-1

ISSN 2392-1846

Chrzest św. Pantaleona z Nikomedii (ur. ok. 280, zm. 27 lipca 305).

Wg: *Legends Wolfenbüttelského rukopisu*, k vydání připravila Jana Zachová, Praha 2010, fragment ilustraci na s. 130; 2. polowa XII w.

Spis treści

- 9_ Andrzej M. Wyrwa
 Ego te baptizo... Miejsca i ceremoniał chrztów. *Introductio*
- 25_ Monika Ożóg, Henryk Pietras SJ
 Baptysteria w *titulusach* oraz innych bazylikach papieskich w relacji
 Liber Pontificalis
- 41_ Zygmunt Kalinowski
 O pozachrześcielnych funkcjach baptysteriów wczesnochrześcijańskich
 i chrzcielnic wczesnośredniowiecznych
- 71_ Maksymilian Sas
 Czy miejsce chrztu ma znaczenie? Chrzest króla Cædwalli z Wessexu
 ad limina beatorum apostolorum w Rzymie
- *
- 109_ Janusz Górecki
 Baseny chrzcielne z Ostrowa Lednickiego w świetle analizy źródeł
 archeologicznych
- 153_ Klementyna Żurowska
 Forma i usytuowanie basenów chrzcielnych w kaplicy na Ostrowie
 Lednickim
- 165_ Hanna Kóčka-Krenz
 Kwestia obecności basenu chrzcielnego na Ostrowie Tumskim w Poznaniu
- 179_ Zbigniew Pianowski
 Domniemane baptysterium przedromańskie na Wawelu. Problem badawczy
 (komunikat)
- 185_ Joanna Kalaga
 Baptysterium wiślickie. Mity i rzeczywistość archeologiczna
- *
- 203_ ks. Daniel Brzeziński
 Procesja do źródła chrzcielnego w Wigilię Paschalną w liturgii rzymskiej:
 od starożytności do Soboru Trydenckiego i czasów współczesnych
- 221_ ks. Szymon Fedorowicz
 Obrzędy chrzcielne i ich symboliczne znaczenie według Listu Jana diakona
- 229_ ks. Czesław Krakowiak
 Liturgia sakramentów inicjacji chrześcijańskiej od *Sakramentarza gelażjańskiego*
 do Pontificalis romano-germanicum

- 251_ Andrea Antonio Verardi
 La liturgia Battesimale romana tra VI e VII secolo: brevi riflessioni
 ecclesiologiche sulle fonti
- 265_ Jolanta M. Marszalska
 Chrzest we wczesnym średniowieczu w świetle *Pontyfikatu plockiego* z XII w.
- 275_ ks. Waldemar Pałęcki MSF
 Benedictio fontis baptismalis w średniowiecznych rękopisach liturgicznych
 w Polsce
- 305_ ks. Waldemar Graczyk
 Zagadnienie chrztu w uchwałach synodalnych diecezji plockiej w okresie
 przedtrydenckim
- *
- 313_ ks. Kazimierz Dola
 Rozwój obrzędów towarzyszących udzielaniu sakramentu chrztu w diecezji
 wrocławskiej w okresie przedtrydenckim
- 327_ Małgorzata Delimata-Proch
 „Prześcieradłem z ołtarza głaszczą jego twarz, aby było piękne”,
 czyli o zwyczajach, praktykach oraz uroczystościach okołochrzcielnych
 w Polsce do XVI w.
- 339_ Ryszard Knapiński
 Wykład potrydenckiej nauki o sakramencie chrztu św. zawarty w rycinie
 „*Sacramentum baptismi*” z serii *Septem novae legis sacramenta* autorstwa
 Philipa Galle’a
- 371_ Małgorzata Trębska
 „Oddajemy szczęśliwy depozyt z przydatkiem imienia nowego” –
 oratorski i epistolograficzny aspekt świętowania chrzcín w rodzinie
 szlacheckiej w Rzeczypospolitej XVII i XVIII w.
- 391_ Autorzy
- 395_ Wydawnictwa serii